

Opomin zaradi nespoštovanja evropskih predpisov

Besedilo: Damjan Vinko

Mnogi posamezniki in nevladne organizacije že dolgo opozarjamo, da ima naravovarstvo v Sloveniji tudi sistemske težave. Da biotska pestrost pred našimi očmi upada, da nimamo strateškega razmisleka o ohranjanju narave, da moramo v kmetijsko politiko vgraditi ustrezne okoljske ukrepe, da trenutna skupna kmetijska politika spodbuja kmetijske prakse, ki siromajšo biotsko raznovrstnost, da ne izvajamo tudi z mednarodnim pravom zahtevanih monitoringov, da imamo hudo pomanjkanje proučevanj lokalne favne in flore ... vse to ni nobena novost. Kot tudi ne, da opisana opozarjanja prepogosto naletijo na gluha ušesa državnega naravovarstva in da so odzivi na očitke predvsem: »vemo dovolj«, »pretiravate«, »delamo največ, kar zmoremo«, »ni potrebe«, »ni zahtevano« ... Ko taisto začne očitati Evropska komisija (EK), pa ta »slovenska« težava dobi še popolnoma druge razsežnosti.

Konec julija 2019 je Slovenija prejela *Uradni opomin Evropske komisije – kršitev št. 2019/4058*, ki predstavlja opomin za neustrezno upoštevanje členov *Direktive o habitatih* in *Direktive o pticah*. Na 37-stranski opomin s prilogami je Slo-

venija novembra odgovorila, v Bruslju pa te dni odgovor še proučujejo. Uradni opomin (za možno tožbo pred Evropskim sodiščem) je začetek postopka zaradi morebitne kršitve zakonodaje Evropske unije, kar pomeni velik pritisk na državo članico, da »stvari« uredi, če jih še ni.

Omenjeni opomin je nastal na podlagi pritožb dveh društev s statusom delovanja v javnem interesu na področju ohranjanja narave, poslanih EK leta 2014 in 2015. Društvi sta z večletnim zbiranjem podatkov EK očitno zadostno dokazali (tako da je ta sprožila postopek), da Slovenija ni uvedla sistema, ki bi omogočal spoštovanje evropske zakonodaje, in da neustrezno upošteva nekatere člene *Direktiv o habitatih* in *o pticah*. Posledično je EK marca 2018 od Slovenije zahtevala dodatna pojasnila še pred sprožitvijo uradnega postopka za ugotavljanje kršitve – t. i. *Pilot EU*. Na poziv je Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z drugimi resorji v imenu države pripravilo obsežne odgovore, a EK očitno (še) niso prepričali, zato je začela formalni postopek za ugotavljanje kršitev.

Če se trditve in argumenti, s katerimi EK na konkretnih primerih dokazuje

obdolžitve, izkažejo za resnične, potem nas ne čaka zgolj odprava minule nastale »škode« in morebitna visoka finančna kazen, temveč predvsem globok razmislek, kako naravovarstveno politiko Slovenije voditi v prihodnje.

Opomin – takšen, kot je – mnogokratno presega sami pritožbi društev. Presega travniške ptice, travniške habitate in barjanskega okarčka. Presega tudi kmetijstvo kot dejavnost, ki sovpliva na stanje v naravi. Presega Skupno kmetijsko politiko, o kateri je že nešteto razprav, da ne izpolnjuje enega od svojih osnovnih ciljev – tj. skrb za ohranjeno biotsko pestrost. Bistvo opomina je namreč opozarjanje na sistemske nedoslednosti in težave naravovarstvene politike v Sloveniji ter posledično tudi njeno (ne)izvajanje. Opomin ne vključuje le kršitve za eno vrsto v nekem enkratnem dogodku. Ne vključuje le kršitve na enem območju, saj sprašuje o razjasnitvi na kar 85 območjih. Kot zelo pomembna postavlja tudi zaključka, ki ju nevladne organizacije vedno znova naslavljamo; da bi Slovenija morala sprejeti in izvajati ukrepe tudi izven posebnih varstvenih in ohranitvenih območij in da Slovenija ne izvaja ukrepov za vrste s *Priloge IV Direktive o habitatih*. Opomin sprašuje

Sedem sklepnih ugotovitev Uradnega opomina Evropske komisije – kršitev št. 2019/4058, kjer Evropska komisija trdi, da Slovenija ni izpolnila svojih mednarodnih obveznosti iz:

- » člena 4(1) *Direktive o habitatih*, saj Evropski komisiji ni predložila vseh ustreznih informacij v zvezi s podatki o travniških habitatnih tipih na štirih posebnih ohranitvenih območjih (POO).
- » člena 6(1) *Direktive o habitatih*, ker ni vzpostavila in izvajala potrebnih ohranitvenih ukrepov ter ustreznih zakonskih, upravnih ali pogodbenih ukrepov, ki ustrezajo ekološkim zahtevam nekaterih travniških habitatnih tipov in vrst, prisotnih na 85 posebnih ohranitvenih območjih.
- » člena 6(2) *Direktive o habitatih*, ker ni sprejela ustreznih ukrepov za preprečitev slabšanja stanja šestih naravnih habitatnih tipov na štirih POO; za preprečitev slabšanja stanja habitatov kosca, repaljščice in velikega škurha ter njihovega vznemirjenja na posebnem varstvenem območju (PVO) Ljubljansko barje; za preprečitev slabšanja stanja habitatov velikega skovika in hribskega škrjanca ter njihovega vznemirjanja na PVO Goričko; za preprečitev slabšanja stanja habitatov kosca in njegovega vznemirjanja na PVO Planinsko polje in Breginjski stol; za preprečitev slabšanja stanja habitatov barjanskega okarčka in njihovega vznemirjanja na POO Ljubljansko barje, Črna dolina pri Grosuplju in Duplica.
- » člena 3(1) in (2) *Direktive o pticah*, saj ni sprejela potrebnih ukrepov za ohranitev, vzdrževanje ali ponovno vzpostavitev zadostne raznovrstnosti in površine habitatov za 15 vrst travniških ptic, tako da bi jih upravljala v skladu z ekološkimi zahtevami na PVO in izven njih.
- » člena 4(1) in (2) *Direktive o pticah*, ker ni sprejela in izvajala potrebnih ohranitvenih ukrepov na 20 PVO glede habitatov ptic, da bi zagotovila preživetje in razmnoževanje teh vrst na njihovem območju razširjenosti.
- » člena 4(3) *Direktive o pticah*, saj Evropski komisiji ni predložila vseh ustreznih informacij v zvezi s podatki o travniških pticah in njihovih habitatih na štirih PVO.
- » člena 12(1)(d) *Direktive o habitatih*, ker ni sprejela potrebnih ukrepov za vzpostavitev sistema strogega varstva, ki bi prepovedal poškodovanje ali uničenje razmnoževališč metulja barjanskega okarčka.

Evropsko pomembne rastlinske in živalske vrste ter habitate na območjih Natura 2000 in tudi izven njih na najvišjem nivoju varujeta *Direktiva o pticah* in *Direktiva o habitatih*. Države članice morajo ohranяти ugodno stanje teh vrst in habitatov oziroma zagotavljati, da se bo stanje izboljšalo, kar je ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

o primernosti modeliranih con, kar ključno vpliva tudi na samo izvedbo naravovarstvenih presoj, sprašuje o primernosti koncepta in izvedbe državnega *Programa upravljanja območji Natura 2000 za obdobje 2015–2020*, ki opredeljuje izpolnjevanje obveznosti varstva teh območij na podlagi določil obeh direktiv, ter o nezadostnih podatkih pri državnem poročanju po direktivah, ki ga v imenu Slovenije pripravlja Zavod za varstvo narave. Zveni to kot kaj novega? Kakopak ne, saj smo večino teh problematik odprli tudi v *Trdoživu* ter na svetu okoljskega ministra za sodelovanje z nevladnimi organizacijami, o njih pa lahko prebiramo tudi v pobudah in komentarjih mnogih posameznikov in organizacij.

Več o samem opominu lahko med drugim preberete na spletni strani Notranjskega regijskega parka, o problematiki barjanskega okarčka pa je nekaj napisanega tudi na začetnih straneh tokratnega *Trdoživa*. A vendarle, ne glede na izid omenjenega postopka, bi Slovenija ta opomin zaradi naglega upadanja biotske pestrosti morala vzeti predvsem kot priložnost, da nekaj ključnih stvari najmanj sistemsko premakne(mo) na bolje. Ključno vprašanje v tem trenutku tako ni, kaj je država Slovenija zapisala v odgovor na opomin, temveč kaj bo država Slovenija, ne samo okoljsko ministrstvo, naredila za boljše in aktivno ohranjanje narave v Sloveniji. ✨

Varstvo močvirske sklednice na Ljubljanskem barju 2019

Besedilo in foto: Leon L. Zamuda

Letos smo herpetologi v sklopu projekta Varstvo gnezdišč in izboljšanje habitata močvirske sklednice na območju Ljubljanskega barja 2019, ki ga sofinancira Mestna občina Ljubljana, izvajali različne aktivnosti, ki so ali bodo pripomogle k ohranjanju močvirskih sklednic (*Emys orbicularis*) na območju Ljubljanskega barja. V nadaljevanju sledi kratek opis projektnih aktivnosti.

Močvirska sklednica spada v razred plazilcev (Reptilia) in je, kot vsi pripadniki tega razreda vretenčarjev, poikilotermna žival. Njena temperatura in aktivnost sta tako odvisna od temperature okolice. Aprila smo v tri novonastale mlake (izkopalni smo jih leta 2018 v sklopu projekta Varstvo habitata močvirske sklednice na Ljubljanskem barju) vzhodno od odlagališča v Ljubljani, na Rakovi Jelši, namestili več dodatnih mest za sončenje, kar ugodno vpliva na še primernejšo kakovost habitata za naselitev te ogrožene živalske vrste. V ta namen smo uporabili debela odmrlih dreves iz bližnje okolice, ki so primerna za varno in nemoteno sončenje močvirskih sklednic.

Varovanje gnezditvenih območij močvirske sklednice na območju Gmajnice–Curnovec je temeljilo na spremljanju gibanja z oddajniki opremljenih samic in iskanju gnezd s pomočjo radijske (VHF – *Very High Frequency*) telemetrije. Ta metoda

Gnezdo močvirske sklednice, najdeno na koruzni njivi. Fotografija je nastala takoj, ko je samica prenehala z odlaganjem jajc in zakopala gnezdo (4. VII. 2019). To gnezdo, ki smo ga po odlaganju jajc pokrili z mrežo za zaščito pred naravnimi plenilci, je bilo kasneje uničeno pri dosejevanju koruze.